

کتاب‌شناسی "تاریخ کلام و فرقه‌شناسی اسلامی" / فارسی و عربی

تدوین: مهدی اخوان آخرین ویرایش: آبان ۱۴۰۱

Website: www.makhavan.ir

makhavan77@gmail.com

کتاب درسی و مقدماتی

۱. تاریخ فریق اسلامی / ۲ جلد / حسین صابری / سمت / ۱۳۸۳.
۲. تاریخ اندیشه‌های کلامی در اسلام / عبدالرحمن بدوی / ترجمه حسین صابری / انتشارات آستان قدس رضوی / ۱۳۷۴.
۳. فرق تسنن (مجموعه مقالات) / به کوشش مهدی فرمانیان / نشر ادیان / ۱۳۸۶ / قم.
۴. فرق و مذاهب کلامی / علی ربانی گلپایگانی / مرکز جهانی علوم اسلامی / جامعه المصطفی / ۱۳۷۷ / قم.
۵. بحوث فی الملل و النحل (دراسة موضوعیه مقارنه للمذاهب الإسلامیه) / جعفر سبحانی / مؤسسه النشر الإسلامی.
۶. اسلام اهل کلام / محمد بوهلال / ترجمه علی رضا باقری / نشر نگاه معاصر.
۷. هفتاد و دو ملت؛ جستارهایی در عقاید کلامی فرقه‌ها / مسعود جعفری جزوی / نشر / آنسو.
۸. تاریخ کلام اسلامی / حسن طالقانی / دارالحدیث / ۱۳۹۷.
۹. فلسفه علم کلام / هری وُلْفَسُن / ترجمه احمد آرام / الهدی / ۱۳۶۸.
۱۰. گزیده‌ای از متون کلامی / مهدی فرمانیان / به اشراف قاسم جوادی / مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خاوران و نشر مهاجر / ۱۳۸۸.
۱۱. مکتبها و فرقه‌های اسلامی در سده‌های میانه / ویلفرد مادلونگ / ترجمه جواد قاسمی / انتشارات آستان قدس رضوی / ۱۳۷۵.
۱۲. فرقه‌های اسلامی / مادلونگ / ترجمه ابوالقاسم سَری / انتشارات اساطیر.
۱۳. تاریخ علم کلام در ایران و جهان اسلام / علی اصغر حلبی / انتشارات اساطیر / ۱۳۷۳.
۱۴. تاریخ مذاهب اسلامی / محمد ابوزهرة / مترجم: علیرضا ایمانی / انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب.
۱۵. کلیات علم کلام اسلامی / حسن رضا زاده / آیت اشراق.
۱۶. سیر کلام در فریق اسلام / محمد جواد مشکور / انتشارات شرق / ۱۳۶۸.
۱۷. خطوط برجسته‌ای از فلسفه و کلام اسلامی / محمد جواد مغنیه / ترجمه محمدرضا عطائی / آستان قدس رضوی.
۱۸. آشنایی با فرق و مذاهب اسلامی / رضا برنجکار / سمت و طه / ۱۳۷۸.

۱۹. گرایش‌ها و مذاهب اسلامی در سه قرن نخست هجری/ابوحاتم رازی/ ترجمه علی آقانوری/ انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب
۲۰. شناخت مذاهب اسلامی / ۲ جلد/ سید احمد محمودی/ انتشارات المصطفی / ۱۳۸۵
۲۱. عقل و وحی از نظر متفکران اسلامی/ آربری/ ترجمه حسن جوادی/ امیر کبیر/ ۱۳۷۲.
۲۲. تاریخ علم کلام و مذاهب اسلامی / علی محمد ولوی/ مؤسسه انتشارات بعثت/ ۱۳۶۷.
۲۳. فرهنگ عقاید و مذاهب اسلامی / ۵ جلد/ جعفر سبحانی/ ترجمه محمد عیسی جعفری/ انتشارات اخلاق/ ۱۳۷۸.
۲۴. آشنایی با علوم اسلامی / کلام / مرتضی مطهری
۲۵. تاریخ علم کلام / شبلی نعمانی/ ترجمه سید محمدتقی فخر داعی گیلانی/ انتشارات اساطیر/ ۱۳۸۶.
۲۶. ماجرای فکر فلسفی در جهان اسلام/ جلد اول/ غلامحسین ابراهیمی دینانی/ طرح نو
۲۷. فلسفه و کلام اسلامی/ مونتگمری وات/ ترجمه ابوالفضل غزتی/ انتشارات علمی و فرهنگی/
۲۸. سیر فلسفه در جهان اسلام (فصل دوم: منازعات سیاسی و مذهبی)/ ماجد فخری/ ترجمه محمدسعید حنایی کاشانی/ مرکز نشر دانشگاهی/ ۱۳۷۲
۲۹. تاریخ فرق / سعد رستم/ ترجمه رمضان بهداد/ انتشارات؟
۳۰. معارف کلامی شیعه / کلیات امامت/ ویراستاران: حمیدرضا شریعتمداری و مهدی فرمانیان/ سمت و دانشگاه ادیان و مذاهب.
۳۱. سیر تحلیلی کلام اهل سنت از حسن بصری تا ابوالحسن اشعری/ عبدالله احمدیان/ نشر احسان.
۳۲. میان فلسفه و کلام/ حسن انصاری/ نشر رایزن
۳۳. تطور کلام شیعه/ سیدصفر جبرئیلی/ انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی/ ۱۳۸۸.
۳۴. تشیع امامی در بستر تحول ۱ / حسن انصاری/ نشر ماهی/ ۱۳۹۵
۳۵. امامت از دیدگاه امامیه و زیدیه/ مصطفی سلطانی/ انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب
۳۶. تاریخ و عقاید زیدیه/ مصطفی سلطانی/ انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب
۳۷. زیدیه/ فرمانیان و موسوی نژاد/ نشر ادیان
۳۸. علم امام/ گزینش و تصحیح: محمد حسین نادم/ انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب
۳۹. تاریخ امامیه (گذری بر ده قرن تاریخ سیاسی شیعه دوازده امامی)/ مصطفی صادقی کاشانی/ انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب
۴۰. اشعریان و تأسیس نخستین دولت‌شهر شیعه/ علی محمد سرلک/ نشر ادیان.
۴۱. جستارهایی در مدرسه کلامی کوفه/ زیر نظر محمدتقی سبحانی / دارالحدیث/ ۱۳۹۶.
۴۲. جستارهایی در مدرسه کلامی قم/ زیر نظر محمدتقی سبحانی / دارالحدیث/ ۱۳۹۶.
۴۳. جستارهایی در مدرسه کلامی بغداد/ زیر نظر محمدتقی سبحانی / دارالحدیث/ ۱۳۹۶.
۴۴. تاریخ کلام امامیه (حوزه‌ها و جریانهای کلامی)/ رسول رضوی/ دارالحدیث/ ۱۳۹۶.
۴۵. تطورات کلام امامیه در مدرسه بغداد/ سیدعلی حسینی زاده خضرآباد/ ۱۳۹۶.
۴۶. بیست گفتار (اولین) در مباحث علمی و فلسفی و کلامی و فرق اسلامی/ مهدی محقق/ دانشگاه تهران

۴۷. تاریخ و عقاید معتزله/دانیل ژیماره / ترجمه حمید ملک مکان/ نشر ادیان
۴۸. مدرسه کلامی کوفه در دوره نظریه پردازی/ محمدتقی سبحانی/ دارالحدیث
۴۹. کیسانیه، جریان های فکری و تکاپوهای سیاسی/ روح الله بهرامی / پژوهشکده تاریخ اسلام
۵۰. گزیده کتابشناسی تاریخ تشیع / مصطفی صادقی و حامد قرانتی / پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی/۱۳۸۹.
۵۱. کیسانیه ؛ تاریخ ، ادبیات/ احسان موسوی خلخالی/ نشر رایزن.
۵۲. خاستگاه تشیع و پیدایش فرقه های شیعی در عصر امامان/ علی آقانوری/ پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی/۱۳۹۶.
۵۳. نگاهی به تاریخ تفکر امامیه از آغاز تا ظهور صفویه / مهدی فرمانیان و مصطفی صادقی کاشانی/ پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی/۱۳۹۴.
۵۴. انسان و اسلام سپید/ مجموعه مقالاتی از عبدالمجید شرفی/ ترجمه سمیه السادات طباطبایی/ نشر نگاه معاصر/۱۳۹۷.
۵۵. در باب تاریخ الحاد در اسلام/ عبدالرحمن بدوی/ ترجمه معین کاظمی فر / با مقدمه مصطفی ملکیان/ نشر نگاه معاصر/۱۳۹۷.
۵۶. مکتب شیخیه/سیدمقداد نبوی رضوی/ نشر نگاه معاصر.
۵۷. جریان شناسی فکری امامیه در دوران فترت (میانان مدرسه کوفه و مدرسه بغداد)/ سید اکبر موسوی تینیانی/ انتشارات دارالحدیث/۱۳۹۸.
۵۸. آموزه امر بین امرین در اندیشه امامیه نخستین/سید حسن طالقانی/ پژوهشکده کلام اهل بیت(ع)/ انتشارات دارالحدیث
۵۹. مطالعاتی در تاریخ زیدیه/ حسن انصاری و زابیه اشمیتکه/ ترجمه محمدکاظم رحمتی/ انتشارات نگارستان اندیشه

کتاب کلاسیک و مرجع فرقه‌شناسی

۱. الفَرق بین الفِرق و بیان الفرقة الناجیه منهم / عبدالقاهر بغدادی / ترجمه بخش‌هایی از آن محمدجواد مشکور: این ترجمه همراه با ترجمه نکت الاعتقادیه منسوب به شیخ مفید با عنوان تاریخ مذاهب اسلام منتشر شده / اشراقی / ۱۳۵۸
۲. الملل و النحل / عبدالکریم شهرستانی / توضیح الملل (ترجمه ملل و نحل شهرستانی) به کوشش: سید محمد رضا جلالی نایینی (تحریر نو هاشمی عباسی) ۱۳۵۸. دو بخش: بخش اول در باب دیانات و ملل (آراء خود را به غیر خود؛ پیامبر مستند می‌کنند) بخش دوم اهواء و نحل (آراء خود را بدون استناد به پیامبر خذ می‌کنند) چند ترجمه دیگر هم دارد.
۳. مقالات الإسلامیین و اختلاف المصلین / ابوالحسن اشعری / ترجمه حسن مؤیدی / انتشارات امیرکبیر / ۱۳۶۲. ده گروه را آورده: شیعه، خوارج، مرجئه، معتزله، جهمی، حسینی، بکریه، عامه، اصحاب الحدیث و کلابیه.
۴. المقالات و الفرق / عبدالله ابی خلف اشعری قمی / تصحیح و تعلیقات محمد جواد مشکور با عنوان: تاریخ عقاید و مذاهب شیعه / مؤسسه مطبوعاتی عطائی / ۱۳۷۱.
۵. التنبیه و الرد علی اهل الاهواء و البدع / ابوالحسین بن عبدالرحمن ملطی شافعی (تحت تأثیر کتاب الاستقامه خشیش بن اصرم)
۶. الفصل فی الملل و الاهواء و النحل / ابو محمد علی بن احمد ابن حزم اندلسی / از مفصل‌ترین کتابهای ملل و نحل
۷. التبصیر فی الدین و تمییز الفرقة الناجیه عن الفرقة الهالکین / ابومظفر اسفراینی ۱۵ باب [شیعه را با حدیثی جعلی: یهود هذه الامه نامیده]
۸. بیان الادیان در شرح ادیان و مذاهب جاهلی و اسلامی / ابوالمعالی محمد حسینی علوی / اولین کتاب فارسی با تصحیح عباس اقبال / کتابی منصفانه در نقل آراء در پنج باب
۹. الفرقة التفرقة بین اهل الزیغ و الزندقه / ابومحمد عثمان بن حسن عراقی حنفی / شش فرقه در کتاب ناصبیه، رافضه، جبریه، قدریه، مشبهه، و معطله
۱۰. فرقة الشیعه / منسوب به نوبختی / ترجمه محمدجواد مشکور / انتشارات علمی و فرهنگی / ۱۳۶۲
۱۱. فرقة الشیعه / منسوب به نوبختی / تحقیق محمدباقر ملکیان / انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب / ۱۳۸۸
۱۲. طبقات المعتزله / احمد بن یحیی ابن مرتضی

۱. مدخل های کلامی و فرق دائره المعارف بزرگ اسلامی / زیر نظر سید کاظم موسوی بجنوردی
۲. مدخل های کلامی و فرق دائره المعارف اسلام / زیر نظر حداد عادل
۳. مدخل های کلامی و فرق دائره المعارف تشیع / انتشارات حکمت
۴. التمهید فی علم الکلام / شیخ طوسی
۵. مقدمه / ابن خلدون / محمد پروین گنابادی
۶. اعتقادات فرق المسلمین و المشرکین / فخر رازی
۷. من تاریخ الإلحاد فی الإسلام / عبدالرحمن بدوی (گردآوری و ترجمه)
۸. المنقذ من الضلال / غزالی
۹. فصل المقال فی مابین الشریعه و الحکمه من الإتصال / ابن رشد
۱۰. تلخیص المحصل / خواجه نصیر الدین طوسی
۱۱. احیای فکر دینی در اسلام / محمد اقبال لاهوری / ترجمه محمد بقایی ماکان
۱۲. تاریخ و عقاید ماتریدیه / سید لطف اله جلالی / انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب / ۱۳۹۰.
۱۳. فرقه های اسلامی در سرزمین شام در عصر اموی / حسین عطوان / ترجمه حمیدرضا شیخی / انتشارات آستان قدس رضوی / ۱۳۷۱.
۱۴. هفتاد و سه ملت یا اعتقادات مذاهب (رساله ای در فرق اسلام از آثار قرن هشتم) / به اهتمام محمد جواد مشکور / مؤسسه مطبوعاتی عطائی / ۱۳۴۱
۱۵. رویکرد عقلانی در تفسیر قرآن / نصر حامد ابوزید / ترجمه احسان موسوی خلخالی / ۱۳۸۷ / نیلوفر.
۱۶. مناظرات امام فخر رازی درباره مذاهب اهل سنت / ترجمه و تحقیق یوسف فضایی / مؤسسه مطبوعاتی عطائی / ۱۳۶۰.
۱۷. ترجمه قواعد العقاید (اندیشه های اعتقادی) / سید اسداله یآوری / انتشارات لوح محفوظ / ۱۳۷۹.
۱۸. تاریخ علم الکلام فی الإسلام / فضل اله زنجانی / انتشارات آستان قدس رضوی / ۱۴۱۷ق.
۱۹. علم الکلام و تاریخ اشکالیه العقیده فی الكتابه التاريخیه الإسلامیه / حسن سلهب / مرکز الحضاره للتنبیه الفکر اسلامی / بیروت
۲۰. پایه های علمی و منطقی عقاید اسلامی / ابوطالب تجلیل تبریزی
۲۱. دایره المعارف سلسله عقاید / امان اله فروغی / نشر مهندس / ۱۳۸۸.
۲۲. تطور علم الکلام الإمامی درسه فی تحولات المنهج حتی القرن السابع الهجری / علی المدن / مرکز دراسات فلسفه الدین / بغداد /
۲۳. بنیادگرایی و سلفیه (بازشناسی طیفی از جریان اسلامی) / به کوشش حسین هوشنگی و احمد پاکتچی / انتشارات دانشگاه امام صادق / ۱۳۹۰.
۲۴. عوامل و اهداف نشأ علم الکلام فی الإسلام / یحیی هاشم حسن فرغل / ۲ جلد / مجمع البحوث الاسلامیه

۲۵. اثر الفلسفه اليونانيه في علم الكلام الإسلامی حتى القرن السادس الهجری / محمود محمد عيد نفيسه / دارالنور / دمشق
۲۶. معجم الأعلام المتكلمين في الإسلام ال نهاية القرن الخامس الهجری / ۲ جلد / انتشارات آستان قدس رضوی
۲۷. معتزله البصره و البغداد / رشيد الخيون / دارالحكمه لندن.
۲۸. الشرعيه الاختلاف بين المسلمين / عمران سميح نزال / دار القراء / بيروت.
۲۹. باب ذكر المعتزله و حلقاتهم / احمد بن يحيى المرتضى / الوراق / بيروت
۳۰. فخر رازی / اصغر دادبه / طرح نو / ۱۳۷۴
۳۱. مجموعه مقالات كنجره جهانی هزاره شيخ مفيد در دانشگاه قم / ۱۳۷۲.
۳۲. مناسبات فرهنگي معتزله و شيعة تا آغاز دوره انحلال معتزله در شيعة / رسول جعفریان / سازمان تبلیغات اسلامی / ۱۳۷۲.
۳۳. هشام بن حکم / عليرضا اسعدی / نشر پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی / ۱۳۸۸.
۳۴. سيد رضی / عليرضا اسعدی / نشر پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی / ۱۳۹۰.
۳۵. سيد مرتضى / عليرضا اسعدی / نشر پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی / ۱۳۹۱.
۳۶. آراء كلامی سيد ابن طاووس / سيد لطف اله جلالی / مؤسسه امام خمینی / ۱۳۸۷
۳۷. كلام شيعة كلام معتزله (قرن چهارم و پنجم) / مریم کیانی فرد / دانشگاه ادیان و مذاهب
۳۸. خدای سلفیه: بررسی آرای سلفیه درباره توحید و نقد آن / علی اله بداشتی / انتشارات طه
۳۹. اندیشه‌های کلامی شیخ طوسی / دانشگاه علوم اسلامی رضوی / مؤلفان / ۱۳۷۸.
۴۰. اندیشه‌های کلامی شیخ مفید / مارتین مکدرموت / ترجمه احمد آرام / انتشارات دانشگاه تهران / ۱۳۷۲.
۴۱. یادنامه حکیم لاهیجی / مجموعه سخنرانی‌ها و مقالات / وزارت ارشاد / ۱۳۷۴
۴۲. ایمان‌گرایی خردپیشه در اندیشه فخر رازی / محمدحسین مهدوی نژاد / دانشگاه امام صادق / ۱۳۸۷
۴۳. ایمان و اخلاق مقایسه رویکرد الاهیات کرکگور و اشاعره متقدم / نعیمه پورمحمدی / انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب / ۱۳۹۰
۴۴. دیدگاه کلامی اهل سنت (شرح عقاید نسفی و نفتازانی) / شیخ عمر نسفی // ترجمه احمد امینی / انتشارات امام ربانی / ۱۳۸۸
۴۵. بنیادگرایی و سلفیه بازشناسی طیفی از جریانهای دینی / به کوشش حسین هوشنگی و احمد پاکتچی / دانشگاه امام صادق / ۱۳۹۰.
۴۶. مسئله اختیار در تفکر اسلامی و پاسخ معتزله به آن / شیخ بو عمران / ترجمه اسماعیل سعادت / هرمس / ۱۳۸۲.
۴۷. اندیشه‌های کلامی علامه طباطبایی / مصطفی خلیلی / دفتر تنظیم و نشر آثار علامه طباطبایی / ۱۳۸۲
۴۸. شیعه در اسلام / علامه طباطبایی /
۴۹. شیعه (مذاکرات و مکاتبات کربن و طباطبایی) / مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه / ۱۳۸۲
۵۰. جدال کلام عرفان و فلسفه در تمدن اسلامی / محمد عابد الجابری / ترجمه رضا شیرازی / یادآوران / ۱۳۸۱.
۵۱. مفهوم ایمان در کلام اسلامی / ایزوتسو / ترجمه زهرا پورسینا / سروش / ۱۳۷۸.
۵۲. اسماعیلیه / مجموعه مقالات / گروه مذاهب اسلامی / انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب / ۱۳۸۱
۵۳. روشنگری / فضل ابن شاذان / ترجمه حسین صابری / انتشارات آستان قدس رضوی

۵۴. نو معترلیان / گفتگو با ابوزید، الجابری، ارکون و حنفی / محمد رضا وصفی / نگاه معاصر / ۱۳۸۷.
۵۵. آراء و اندیشه‌های دکتر محمد ارکون / خلجی / مرکز مطالعات فرهنگی بین المللی مدیریت مطالعات اسلامی / ۱۳۷۷.
۵۶. نقد گفتمان دینی / نصر حامد ابوزید / ترجمه اشکوری و جواهر کلام / یادآوران / ۱۳۸۳.
۵۷. اصطلاح‌نامه کلام اسلامی / تحقیق مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی / بوستان کتاب
۵۸. اسماعیلیه / فرهاد دفتری / ترجمه فریدون بدره‌ای / انتشارات فرزانه / روز / ۱۳۸۹.
۵۹. درسنامه تاریخ و عقاید اسماعیلیه / مهدی فرمانیان / انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب
۶۰. مکتب در فرایند تکامل / سید حسین مدرسی طباطبایی / ترجمه هاشم ایزدپناه / انتشارات کویر / ۱۳۸۲
۶۱. اندیشه سیاسی در اسلام معاصر / حمید عنایت / ترجمه بهاء الدین خرماهی / انتشارات خوارزمی / ۱۳۶۲.
۶۲. اخباری و اصولی چه می‌گویند؟ / نکونام / ظهور شفق / ۱۳۸۶.
۶۳. اخباری‌گری (تاریخ و عقاید) / ابراهیم بهشتی / دارالحدیث و دانشگاه ادیان و مذاهب / ۱۳۹۰.
۶۴. نهضت‌های کلامی در عصر امام صادق / محمد شعبان‌پور / نشر منیر اندیشه.
۶۵. زنداقه در عصر صادقین / محمد شعبان‌پور / نشر احسن الحدیث.
۶۶. سلفیه از گذشته تا حال / ویرایش علمی فرمانیان و معینی / انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب
۶۷. حوشیان یمن؛ پیشینه رویکردهای کلامی و سیاسی / سید محمد طباطبائی / انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب
۶۸. المناظرات؛ پیدایی فاطمیان و گفت‌وگوهای درونی شیعیان / اوکر و مادلونگ / مترجمان: محمد جاودان و امیر جوان آراسته / انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب
۶۹. امام صادق و مذاهب اهل سنت (مجموعه ۸ جلدی) / اسد حیدر [شیعه پژوه عراقی] / ترجمه / انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب
۷۰. زندیق و زندیق / سید سعیدرضا منتظری / انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب
۷۱. تشیع در عراق در قرون نخستین / حمید ملک‌مکان، جوان آراسته و مصطفی سلطانی / انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب
۷۲. فرقه‌های اسلامی و مسئله امامت / عبدالله بن محمد ناشی اکبر / مترجم علیرضا ایمانی / انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب
۷۳. پیراستگی معصوم از فراموشی و خطا / حر عاملی / ترجمه محمد اصغری نژاد / انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب
۷۴. شیخیه و زمینه‌های غلو در موضوع امامت / محمد علی افضل / انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب.
۷۵. شیعه‌شناسان غربی و اصول اعتقادات شیعه دوازده امامی / مریم صانع‌پور / انتشارات پژوهشگاه علوم انسانی
۷۶. تشیع / هانس هالم / محمدتقی اکبری / نشر ادیان
۷۷. فلسفه اندیشه دینی در اسلام و مسیحیت / لوئی گارده و ژرژ قنواتی / ترجمه احسان موسوی خلخالی / نشر حکمت
۷۸. شیعه در برابر معتزله و اشاعره / هاشم معروف الحسینی / ترجمه سید محمدصادق عارف / انتشارات آستان قدس رضوی
۷۹. غنوسیان در اسلام؛ شیعیان غالی و علویان / هانس هالم / احسان موسوی خلخالی / انتشارات حکمت
۸۰. کلام و جامعه در سده‌های دوم و سوم هجری / یوزف فان اس / مترجم: فرزین بانکی، احمد علی حیدری / انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب.